

EXPUNERE DE MOTIVE

Lege

pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

I. Descrierea situației actuale

În cadrul unui studiu realizat de CNCD, **peste 87% dintre români** au declarat că au auzit despre fenomenul de discriminare. În ceea ce privește fenomenul discriminării în România, **doi din trei români consideră că acesta este o problemă actuală care se manifestă des în România¹.**

Percepția dominantă cu privire la grupurile discriminate în România face referire, în primul rând, la persoanele cu HIV/SIDA (65%), dar și la persoanele dependente de droguri (57%) sau persoanele cu dizabilități psihice sau fizice (55-56%). Peste jumătate dintre respondenți au indicat aceste categorii ca fiind discriminate mult și foarte mult în România. Pe palierul următor sunt menționate următoarele categorii: persoanele de etnie romă (49%), persoanele care au altă orientare sexuală (49%), copiii instituționalizați (48%) și românii, acolo unde sunt considerați minoritari (48%). În măsură mai mică se consideră a fi discriminați vârstnicii, persoanele fără venituri, femeile și persoanele cu anumite boli cronice²

În ultima perioadă, creșterea gradului de violență a discursului public, îndreptat în special împotriva unor categorii sociale defavorizate sub aspect material, generează conflicte latente în societatea românească, care pot degenera în violență fizică sau politici antisociale, de tip neoliberal, demne să îndepărteze România de la valorile democrației, statului de drept, precum și de la sistemul european de protecție al drepturilor omului.

Foarte mulți cetățeni, martori ai actelor zilnice de discriminare, sesizează CNCD cu privire la constatarea și sancționarea unor astfel de fapte, dar cererile sunt respinse din cauza lipsei de calitate procesuală activă. Din nefericire, legiuitorul delegat din anul 2000 a înțeles să prevină și să combată toate formele de discriminare prin condiționarea sesizării CNCD de un interes privat, asimilând procedura necontencioasă în fața CNCD cu cea contencioasă în fața instanței de contencios administrativ sau civil.

Constatarea și sesizarea faptelor de discriminare, în România, astfel cum sunt reglementate de OUG nr. 137/2000, au un caracter petiționar, necontencios și se circumscriu **dreptului constituțional la petiționare prevăzut de art. 51 din Constituția României, republicată**, fiind un **drept garanție**. Nefiind vorba despre o procedură contencioasă, unde se impune un interes, titularii dreptului sunt și ar trebui să fie cetățenii în mod individual sau

¹ Disponibil la: http://nediscriminare.ro/uploads_ro/112/106/Sondaj_TNS_CNCD_2015.pdf; accesat la data de 03.06.2019.

² *Ibidem*.

grupurile de cetățeni, indiferent că sunt constituite ad-hoc sau organizate în forme prevăzute de lege³.

În vederea formării unei imagini mai ample cu privire la fenomenul și riscurile discriminării de orice tip, în raportul "*Principiile non-discriminării: o analiză de discurs*"⁴ se rețin, în mod corect, următoarele:

a) **Discriminarea este o problemă de interes public, nu doar particulă** (*inter partes litigantes*), vizând deopotrivă toate autoritățile publice cu atribuții în domeniul combaterii discriminării, asigurării unui climat de pace și bună conviețuire socială, a ordinii de drept și de garantare a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor. Sub acest aspect, activitatea de prevenire și combatere a discriminării are un caracter de serviciu public, răspunzând unor nevoi comune de asigurare a demnității, personalității și integrității fizice și psihice a persoanei și a grupurilor sociale.

b) **Combaterea discriminării este o sancțiune aplicată de stat pentru derapajele nepermise de la valorile sociale** ce definesc cadrul european al statelor de drept, a democrațiilor constituționale și a sistemului de protecție a drepturilor omului statuat prin CEDO și CDFUE.

c) **Prevenirea și combaterea discriminării este deopotrivă o atribuție a autorităților administrației publice și justiției și o obligație fundamentală a tuturor cetățenilor statului.** Astfel, fiecare cetățean devine îndreptățit să sesizeze și să pretindă sancționarea unor fapte ce aduc atingere conviețuirii sociale, punerii unei persoane într-o stare de inferioritate pe criterii de rasă, naționalitate, sex, religie, etnie, apartenență politică, origine socială etc.

II. Schimbări preconizate

Prezenta propunere legislativă modifică art. 20 din OUG nr. 137/2000 și dă **dreptul oricărei persoane care se consideră discriminată sau care constată un act de discriminare să sesizeze Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării** în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei.

Această modificare vine ca un răspuns la creșterea exponențială a actelor de discriminare, la neputința persoanelor vătămate de a formula singure o sesizare și la dorința de implicare civică a cetățenilor care constată un act de discriminare.

Noua modificare oferă un **caracter de interes public** prevenirii și combaterii formelor de discriminare, la activitatea desfășurată de CNCD fiind necesar să aibă acces toți cetățenii României, cei din urmă acționând atât în interes legitim privat, cât mai ales public.

³ Elena-Simina Tănăsescu, "Articolul 51- Dreptul la petiționare" în Ioan Muraru, Elena-Simina Tănăsescu, *Constituția României Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2008, pp. 512-513.

⁴ Dominique Andolfatto, Caroline Bugnon, Laurent Dechâtre, Denisa Docaj, Virginie Donier, Nathalie Droin, Maria Fartunova, Aurélie Fautré-Robin, Elsa Forey, Aurore Granero, et al., *Le principe de non-discrimination : l'analyse des discours*, disponibil la: <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01480678/document>; accesat la data de 03.06.2019.

Propunerea legislativă nu urmărește crearea unei *actio popularis* (acțiuni populare) din procedura în fața CNCD, aceasta nefiind una contencioasă, ci urmărește să implice activ pe toți cetățenii României în prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare. Așa cum orice cetățean se poate adresa autorităților și instituțiilor publice prin petiții, sau organelor de urmărire penală prin denunțuri sau sesizări, nefiind nevoie de dovedirea unui interes, tot așa este legitim și necesar ca orice cetățean să poată formula sesizare în fața CNCD privind cazurile de discriminare pe care le constată.

Inițiator,
Ioan Dîrzu
Deputat PSD de Alba